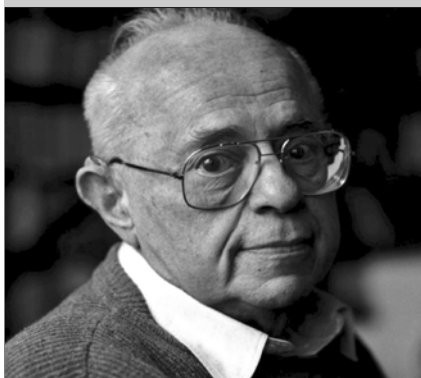

КОДЛО

Останні кілька років додали нам децю ілюстрацій до аналізу психології «носіїв ментальності «русского міра»». Їхню архетиповість доводить нам... Станіслав Лем. Так, так, великий польський письменник і філософ, з діда-прадіда львів'янин. Про цю сторону російської вдачі (ще й у порівнянні з ментальністю німецьких нацистів, яку майбутній фантаст міг спостерігати у Львові в 1941-1944 роках) він, виявляється, розповів у листі до Майкла Кендла, американського перекладача своїх творів англійською мовою, надісланому з Берліна 6 травня 1977 року. Наводимо відповідний уривок з цього листа в українському перекладі Анорія Павлишина. Перекладено за: Lem S. Listy, albo opór materii, Kraków: W-wo Literackie, 2002, s. 261-263.

[...] Властиво, все те, що слід було би сказати про советів, уже багато разів, виразно й докладно сказано, написано й опубліковано. Тут [у Берліні – Z] я, природно, читаю книжки, яких не можу роздобути в Польщі, в т. ч. приватні спогади німців, по яких прокотилася лавина Червоної Армії в році поразки Гітлера, 1945, переважно мемуари з Померанії (*Pommern*).

Нотатки одного лікаря, зрештою, графа, людини віруючої, який пережив оте пекло, бачив усе, на що здатні росіяни, сформовані тією потворною системою, отож, ці спогади були для мене подекуди формулюваннями моїх власних думок і суджень, які я хіба що на папері не зафіксував. Хоча я не бачив нічого з того, що бачив він.

Жорстокість німців, які входили до окупованої країни за часів Гітлера, НЕ ПОРІВНЯЛЬНА за своїм досвідом і вшир, і вглиб із совєцькою. Німці – спершу банальності – були методичними, планомірними, дотримувалися наказів знеособленим і взагалі механічним чином; вони вважали себе Вищою Расою, а нас, євреїв, – *Ungeziefer*, приреченими на винищення паразитами, паразитами НАСТІЛЬКИ підступними, обдарованими такою хуцпою, що ці паразити насмілилися завдяки лобурядській мімікрії набути схожості, достоту дивовижної схожості на Людину.

Натомість, росіяни були кодлом, яке усвідомлювало свою підлість і ни-

цість безсловесним, глухим, здатним на будь-яку розперзаність чином; отож, гвалтуючи 80-річних бабусь, роздаючи смерть від нехоті, побіжно, між іншим, валячи, руйнуючи й нищачи всі ознаки достатку, ладу, цивілізованої заможності, демонструючи в безкорисливості цього нищення чималу Завбачливість, Ініціативу, Увагу, Зосередженість, Напруження Волі – завдяки цьому вони мстилися не лише німцям (врешті, – ІНШИМ!) за те, що німці влаштували було в Росії, а й мстилися всьому світові поза межами своєї в'язниці помстою, найпідлішою з можливих: адже вони обсирали все – жодні тварини не демонструють подібної, так би мовити, ЕКСКРИМЕНТАЛЬНОЇ ЗАПЕКЛОСТІ, яку демонстрували росіяни, забиваючи й наповнюючи своїми екскрементами розгромлені салони, шпитальні зали, біде, клозети, серучи на книжки, килими, вівтарі; у цьому сранні на весь світ, який вони тепер МОГЛИ, яка ж це радість! скьпати, стовкати, обісрати, а до всього ще й згвалтувати й убити (вони гвалтували жінок після пологів, жінок після важких операцій, гвалтували жінок, які лежали в калюжах крові, гвалтували і срали; а крім того вони МУСИЛИ красти наручні годинники, і коли якийсь їхній малий бідачесько-солдафон не мав уже на це шансів серед німців у шпиталі, бо його попередники забрали все, що можна було забрати, він РОЗПЛАКАВСЯ з жалю і водночас вигукував, що коли нехайно не дістане НАРУЧНОГО ГОДИННИКА, то застрелить трьох перших стрічних).

Якось у Москві, в [19]61 році, я навідався після 12 ночі, приїхавши просто з лєтовища, до ресторану «ексклузивного готелю» (на вулиці юрба інших охочих ЗАБАВИ марно добивалася до готельних дверей) – і хоча там ніхто нікого не гвалтував, не убивав і не обсирав, я бачив ТЕ САМЕ, і це справило на мене незабутнє враження, я назвав їх збожеволілою ота-

рою, позаяк вони не вірять у БОГА, тобто, я бачив людей, яким відтято Вартості, тотально ампутовано етику; це було справді огидне видовисько.

Ці історії, ці діагнози відомі, а наша цивілізація чинить, що лиш може, щоби їх приховати, затоптати, поховати, не зауважувати, не зізнаватися в цьому, а якщо не вдається, то explain away!

Советська система, як вияв *conruptio optimi pessima*² de facto є системою плекання усіляких отих рис, на які взагалі здатна спідлена людина. Зрада найближчих, видавання на муки приятелів, брехня на кожному кроці, життя у фальші від колиски до могили, потоптання традиційних вартостей культури й бетонування певних формальних аспектів цієї культури; адже ж ясно, що оте гвалтування, мордування і обсирання є одним боком монети, а інший її бік – це советське пуританство, вікторіанство, «вітчизняність», «патріотизм», «комуністична моральність» тощо.

Що тут писати, що тут можна додати? І радикальному невручому, такому, як я, думка про те, що Бога, мабуть, і немає, проте сатана, МАБУТЬ, усе ж є, КОЛИ існують совети, – ця думка достоту нав'язливо повертається знову й знову. Велетенська наддержава зі сфальшованою ідеологією (ніхто в неї не вірить), зі сфальшованою культурою, музикою, літературою, шкільною освітою, громадським життям – все сфальшоване від А до Z настільки сумлінно, під таким тиском репресій, під таким поліцейським наглядом, що ця думка народжується наче сама собою: КОМУ то все може служити краще, ніж Володареві Мух³???

Я знаю, що його немає – і в ПЕВНОМУ сенсі це навіть ще гірше як діагноз, через відсутність Негативного Полюсу Трансценденції. [...]

¹ Пояснювати якомога простіше.

² Зіпсованості того, що найкраще.

³ Вельзевулові.